

تیکلی محبوسه

تورک اوږهاغزک ناسر افکاریدر

يوسرمده ايلردن قاراران هوا اورته سندن
بر آيدنلق چاقنى آكردن بر شى يئلادى .
يوسس اوڭى ايخاقت ايتدى ، تكرار اسى وحنى
دوزلرني آچدى ، صوك بهار سسلرني يقاردي .
فقط بو سسلر كوزل ككادى . زيرا بوسسلر
بردينك سسلردى . اودايرمىدى .
سويكيسيله قول قولة قارا ككلاڭ ايجنه دوغرو
آچى سسلر چيقاردى ، ميراندوب آغلاشمىق
يوروديلر . صوك بهار روزكارى اوغولدا يوردى .
هوانك قيزيلقى چيكمىدى ويجه قوشلرى قورقونچ
سرحتريله اوچوش يوردى .

فرزى لطفى

اؤن بئش كؤنلگ استانبول

مفصل تورك تاريخى

مؤلى ۴۰۶ شمس الدين ۱۳۳۹ ، ايكنينى كىتاب ص ۱۹۶
اخيرا شمس الدين بك انقشاره باشلايان
« مفصل تورك تاريخى » نك ايكنينى كىتابى ده
چيقدى . بۇده علمه خاند هر نيازييلر ايسه هر
حاله بونوك بريوسقول ايجنه موقى اولاييله
چيكندن بوازده عين نظره باقوروز .

فى الحقيقه بعضيلريك ادعا ايتدكلرى كى
مفصل تورك تاريخى بلخامه بوايكنينى كىتاب ده
كيني « نك توركيه قانلدين عبارت ايسه ده مؤلفنك
بك حقيقى برصونده سوله ديي وجهله بوخصوصده
يايكين « هونلر تاريخ عمومى » نه مراجعت
ايتك ريجبوريت قطعيدهر . هونلر تورك احوال
تاريخمه لر نه ائزده كيني دن ده مفضل برسراجتكمه
اولمادقن صوكره بولايه مراجعتى وحى عينا
توركيه نقل ايجنده بك ضرورى عدايدهر .
ذاتاده كيني فى تاريخ كيكه علمى قيتنى هونلر
نولرمه عائد بحثدهر كه شيدى بىلك اسكى توكير
داتر چين مئلفه مراجعت ايديلهرك ده مفضل
برار و جوده كتيرله ييكندن ايلوم اجنى طالع ايله
اترك بوجسته مراجعت ائجدهر . فقط كىلك
ديكر فصللر ده اترقى قيتت علميه سنى غائب
اقتنى . اسكى وى مختصر معلومات عبارتدر .
بوكانه دره شمس الدين بك يالكين
بوئجده ده كيني نك كىتابه مراجعتى بك طبعى
بولوروز . فقط مؤلف كىتاب كندى مظهر لطفى
عدى حكملرنى قولايجه ساده ترجمه و اقتباسلرله
اكىنا ايتش اوله ايدى ، ده مفيد اولاجى
شه سيزدى . صوكره بعضى معلومات لسانيه نك
عدم كفايتى مؤلى اسم فارسلر طر زجر برولنقطده
خطاره دوشورمىدر : مثلا « سوكى » آدى بر
چين تاريخى متمدن يرلده « سفوكى » Suku
طرزنده يالزمىدر . شمس الدين بى بوخطابه

قرمى قانلرله قزاران وجوديه باقرق قيدر .
يوشى ۱۰۰ بونى سرزمينيك ؟ صوك بهاردهر ، هيچ
سلاح سسى ديكلمه مكى ؟ « اوموزدن سلاجنى
ايتيردى و قضايقه چيكندن اوركه بهرك بوشالدى .
سس طاعرك اوستقن عكسلر ياق قيزيل رنكه
قارشى . اوئلر ترمده ، قوشلر اوچوشدى
وكيم بيلير ؟ بۇدن بر آرز اوزافدىك جرن كوزده
قييردادى . « ديكله ، ديكله ! روزكاره قارشان
سس ، قوشلرى قورقونان سس وىم اختيار
سوكيلنى اورقنى سس » ديدى .
سوكيلسىده بزه يافلاشمش ايدى ، البته كى
چوجنى اوقشايلهرق هوازه ، قوشلره ظريف
اسقارپنك اوچيله قييرداتدى اوئلر باقوروى .

اولديغىن يردن قانلقش ، بر آرز اوته دىك
صاحبز باغفرده يار اقرى قزارمش آسمهله آرمىنده
دولاشيوردى . « سكا بۇندن اولو عيتدن نحت
ايتدم . نحت ، چاندر . ديدم . بوكانه ايتدكى ؟
ديدى : « يلكه بونوك هيسى يالاندر ، نحت بلكه
اولومدر . بلكه اولوم كى كوزلدر . و شوقده
ييكله دوشونمكه دكه بن نحت ، دوشونوروم بن
عشق خام بر شيدر . اسل اولان شكردر . اسم
براقتش هانى باشقى دوشونورمكه دوشوك
هيسنده بو خاصه بن بولمچيك . بونلر
سودكارى ايجون دكل سومى دوشوندىكلرى
ايجون ياشاپورلر . ساده نحت ، نقرت قدر بيله
ياراچى ككدر . » ، صوكره البته قزارمش
بوياق آلىدى : « نحت ، بوياق كيدر .
اونك رنى ، بونك رنكيدر . ديدى وورغوڭ
كوزلنى آسمهله آرمىندن بزه واعر و كان
ياشلى قاينه چوردى . قانديك بۇزته اقشام
كونشك قيزيلنى وورمىدى . البته طردينى
چوقق اوستى نوزلاشمش سرمر كيدى . سايقلاز
كى سويلندى : « بوقان خسته ، نحت خسته بى .
خسته وودن خير اوما ! بوجمه باق
اكچمى خاترك بوندينى ، اوزوجمه مزار .
لقترىدىك هيكل قنيلرلندن ده قنيل ... اوسته
ووان قيزيل رنكه ، صوك بهار كونشنى يازيق .
بوكانه رما بوايى انسانك ايكنينى دوس يوردى
برسى مشوقه ، اوبرنى اولاد كى سويلوردى .
وعيتنده ايتلا واردى . اخراس بوندى .
سوكيسى يازدن باشلامشى . كندىنى تعريف
ايدركن : « كديلر كى سويسيز ، ديور ،
و محققه كونك بر چوق ساعترنى . كديلر كى
ديدنبرك كچير يورلر . « عشق ، ديديشك ،
بر چوق كرملر اولومه دوغرو ايتك ، بوسلكم
ايتك ، بوسلكم ايتك نيايت انكينه قانلى ديكلمدر .
دمين سكا نيجون عشق ، اولومدر ، ديديكى
آكلادكى ؟ « بونلر سويلركن سويلنى دكل
شانان سرچندى . دل كيدى .

— اوله ايسه كندىنه يازيق ايتدك ،
اوله ايسه اترق سنك ، كوزلك حيرانلرني
علاقمدار ايدن طرفك قالادى . هابدى دونه .
« ديدم . زيرا هر زمان سويلردىك : « سوه .
بيلدىكم كون يوق اولجه . » بۇده او فائنده
ايدك كه بواكم ، بوياش صاحى ، دلى كوزلى
عجائب بونلر آدم ، يالكين نقرتيله ، شه سيله
و عكساييكله كوزلدر . كندىنى ، بكا سودر ميم
اوغر اشقنرني « يالكين شوق بيليمكه سوكم
كوزل » ديدى و علاوه ايتدى . « نحتيز
صوك بهار مئنايز امين اولك ايجمه
حزن ، كدر ، نشه ، اميد ، شه س حقى نقرت
قويان هيا اودر . نحت اولماسه صوك بهار
اولادى . نحت اولماسه قيزيل رنك اورته سنده
سرمرك ترمه ديكنى دولمازاق ، اونلر ك حزنله
بررته صاويرلديكى كورمىزدك و نحت اولما .
سهدى . سكا نيايت بيم چير كين سسم
سكا بوقدر كوزل ككادى دنياده
ياشايان ايجون هر شى يتهك يالكين ايتى شى
قاله چقدر . نحت صوك بهار قايتمه قدر سورمكه
ايكى بولمادىدر . نه يازيق كه بونلر هر يرد ايش
دكلاز ، عشق قان ايتير . صوك بهار بوندى
اوركر : صوك بهار كيسه قيصاقنر ، عشق
قيصاقنلق ايتير فقط قيصاقنلق ..
قنيل شى . دنيا صوك بهار عاشقنرله دوله قى
و بونلر قوزى كى كچنه چكلر » ديدى
واله آلدىنى كولجك طاتنى ، بۇدن بر آرز اوزافده
روزكارلر اورته سنده بروسر دوران بونك قيايه
آدى اواك سنى ديكيدى .

بر آقشامدى . استانبول مئنازلرى ،
چنكاورلر البته كى قانله قزارمش قنيلر كى ايدى .
اونكله او طاع باشنده ينه بولوشدى . البته
نارچيچى واردى ، اوموزنده اسى سلاحلر
لر ك طاشيدى غريب بر سلاح ايدى . بوزى
قزارمش ، صاچلرى ديكيلدى و دوداقلرى
تتمه يوردى . بر آرز آرقى سندن اختيار وچير كين
بر قانين يوروروى . قانديك البته كندى سته
بكمزمين فقط اوقدر چير كين بر قيز واردى :
« سكا وون دها كوزل ، دها چوق سومچك
سسلر ديكلمه چكم ، بونلر صوك بهارك خالص
سلىرى .. » ديدى و اوتوردى .

« صوك بهارده اولومده كوزلدر ، قيزيل رنك ،
قيزيل كوك و ترمين روزكار اورته سنده جان
چيكنشلىر يوردى ؟ بوندمكه بيليمسك . صوك
بهارده اختصار بوندم كوزل بر شى بوقدر ، تصور
ايتكه كوك كنده . اس كرندنه نارچيچى صالانان
بر قانين ... كوزل اولماسه ده اولور . قانديك
كوزل ، چير كين بوه ، ايجه اوتالبرى روزكاردن
اوپاركن اونك فريادى ... اونك يارمسته ،

دوشودن سبب اولاً کتابت چینه آدی بیله می،
صوکره اسکی فرانسه جه اوزته ده قولانیان
«۸۰ حرفتیک» کی یازلسی در، برنجی کتاب دده ده
بوکی خالار وادی : مهور برماز عالی اولان
«جوما» ناسی محضامار جه «۸۰» حرفت
«ج» دییه اوفوندیغی بیله مکر یوزدن «قومما»
طرزنده یازلشدی. بونالار کوستره بیلرک چینه
اسلردن بحث ائنگ بزه صلاحیت آتقی چینه
بیامکله تمکندر. عکسی تقدیرده چینه کلگی
تورکین ایدوب چوق کولوغ موقلرده وشولور.
شمس الدین بکی ذاتاً بر مؤرخ اولارک طایفه
تغادینغی جهته ائتمک عندی فکرله وعله بر
آزده ملیت قاریشیران حاکمیه نظر مساعیه ایل
بالیوروز. لکن مؤلف حکمتک مملکتده بک
حال رواجده بولغان اهام ایل اشتقاق یلمی
جریانه قایلماسی آرزو ایدردک.

خالص چینه اولان هیونگ - نوآدینک
«فیونلو» کله سندن مشتق اولدیغی سوله مکر
ایچین انسان بودانک تورک اولدیغی ادعا ایدمک
قدر بر جرأت صاحی اولمالیدر. چینه ده اجنبی
اسم خاسلردن آلمش کله مکر معنای اولاز.
فی الحقیقه جازی برر بر آریلر ایه بر معنا
ااده ایدر، و مضاده تصادفاً بونون جازک
بر معنای بولونایلیر ایهده بوال بوراده وارد
دکدر. چونکه هرچن تاریخک تصریح ایددی
وجهه بواسطه چینه بر تسبیحدن عابردن. اگر
نوکیو نه کلگی ایل چینه ده معنای بولونامش
اوله ایدی، او وقت تورکیه بر اشتقاق آرامق
معقول اولایلیردی. شاید هیونگ - نو کلگی
قوبولر آکندن مشتق اولسه کله چینه ده کی
شکلده بو طرزده اولامازدی. بو طرز تسبیح
چین لسانک داخل بیسمه قطعیه کیرم.

اژده مکر اولان چینه اولان سمرده تام
تلفظی ایل یازنا بولایده کین یئک اوفویشی یاخود
باشقه بر برده کوردلیدی کی یازلش بک بده
بر چوق اسلرک نه بوکونی تلفظه کوره نده
اسکی سوله ییش طرزیه کوره در. مثلاً «شان
یونگ : Chan-Yen» کلگی تماماً یاکلشدیر
وحنی، قایا، باربار معنانه کلن بوکله چینه ده
«Young» دمنیر بک بوراده ده بو صورتله
تلفظ ائیک ایجاب ایدر.

بو مناسبتله مهم کوردیم بر مسئله ده
استطاردأ تصریح ائنگ ایستبورم. چینه
اسلردن لاتین حروفاتیله یازدیغی وقت صدالها
یتدیه کی «ن» ل قطعیه تلفظ اولوناز
اونک وظیفه کی کندیسندن اول کان «ن» حرفی
حرفی ککزدن اوفوتمقدیر. بو جهته غافل
اولارک بر چوق ذوات هیونگ - نو و سائر
چینه آدلی «ن» ی چاتلارقی اوفودقلری
کوردم.

مبین نامی

استقلال مارشی - استقلال مارشی

ایچون بر مسابقه آچمق اشتراک ایدنه بستم.
کارلک ائرلندن برنی انتخاب ایتکله مکلف
اولان هیئت نهایت قرارنی ویردی وعلی رفعت
بلک بستمی قبول ایتدی. بو صورتده
ایکی سندهر سوروجیهده قالان، اطرافنده
خیل دیدی قودی اولان بومسله بر نتیجه
رابط ایدیلش اولیور. دیک آرتیق ملتک بر
استقلال مارشی وار؟ فقط خایر! . . .
ملتک بنه استقلال مارشی بوق! هیئتک سهرلجه
سورهن مذاکره لردن صوکره اویردیکی قرار،
ملتک برمل مارشدن محرومیتی قطعیلشدیر.
مکدن باشقه بر شیشه یارامادی وبو هیئتک
ملت نامنه بویله بر قرار ویرمک قطعیه حقی
اولادیغی اثبات ایتدی. ملت، الکمنوردن
امیسنه قادار، محمد ماکف بکک گفته سنی
ورفت بکک بستمی بنسمه مشدر. ۱۹
ایلول تاریخی «خبر» غرته نک آفشام نسجه
سندیه کی مقاله نک محرری ده بونی قید ایدیور.
«مملکتده موسیقیک طبیعی تمیمه جباری اولان
موسیق معلملرینک الک چوق اعتنائی - استقلال
مارشی نامی آلدیغی ایچون - بوارک تعلیمه
حصر» ایتکلری حالده ائزک اصیل خلک
روحند بر طومادینغی آکلاتیور و محمد ماکف
بلکعلی رفعت بکک مارش لرنه دعو محمدان
اولان استقلال مارشی، نامی ویریبور. کچن
سته یعقوب قدری بکده، اوج آلدن چیقش
اثریه مسابقه اشتراک ایدنه بر کنجک،
بستلرک برای تدقیق آوروپا فونسر وائوار.
لرندن برته کوندیر یلمسی طلب انجمنی اوزرنیه
یازدیغی بر مقاله ده، ملتک سه مومعه جکی بر
ائرک انتخابی خالدیه تیجه نک شیمدی کوردیکمه
منجر اولاجغی یازمشدی. ملت جوشش
کونلرنده بلک الک میتمدلحه تورکیلرینه قادار
هرشیئ سوله دی. فقط مطبوع ومنتشر
اولمسته رغماً بومارشی سوله مدی. بونون
بونلره رغماً آرتیق هیئت قرارنی ویرمشدر،
استقلال مارشی بعدما مراسم ایدره، مسا
مرملرله باندولرک چالاجنی واخلق ایچی
صیقیلارک دیکله جکی بر پارچه اولارک
قالاقدیر.

بر کون بر عسکری مکتیک اسپور
مسامره سنده صوکنجی سلطانک مارشی
چالینوردی. خلق بو اثره اوقادار بیکنانه

بی مجموعه

ایدی که قائماً استماع اولوناسی قاعده ایجابندن
اولان مارشی اورکستره چالغه باشلادیغی زمان
کیسه طانیوبده آیانغه قالمقادی وعادتک
برنی بولماسی ایچون مسامره مرتیلرینک
متلاشی حرکتلر و اشارتله زائرلی ابقاظ
ایلمری لازم کلدی.

ملتک کندی مارشی اولاحق اولان
استقلال مارشکنده بو طاقیه اوغراماسی
حزیندر. بلکه، ملتک روحنه موافق کله جک
بر بستمک عبیدن ورودیه انتظار سهرلجه
بلکله نمیه جکی وهیئتک آله بولونانلردن بریسی
انتخاب ایتک ضرورتند بولونیدی اعتراض
مقامده سوله نه جکدر. فقط عجباً مسئله
واقف اولالردن کیم، قبول ایدیلن بستمک
مسابقه اشتراک ایدمه لرک الک ایسی اولدیغی
ادما ایدیه لیر؟ دنایله خجمله شمرک استقلال
قورتاران تورک ملتک استقلال مارشی بو
ده کیلدر.

دوره، برونه رابری - ماضی ایل
رابطه وار. فقط بورابطه کی کندی قالیه
چوروتن کنجکله حالابوند بحث ایتک قدر
عبت نه واردر؟ کوزمری هب آرقه ده طومق
هر شیدن اول ایلری به آتمغنز آدیمک
دوغرولنه دوفونجی بر شیدر. برماضی
وار. اوماضی بک چوق ضیالی وشعشه.
لیدی. فقط برده بوکون ویا رین وار. بو
کونک، تورک استقلال قازانان نسلک
شعشه سهر یوزنده کیم صاحب اولایلیر؟
بو کونی یادیر غایانلر دونه، الک فنا کوزلکله
باقانلردر. بو کونی بونون نوریه وورنقیه
پاشانان تورک لردن یارین ایچون هر ساجده
دها بیوک شیلر بکله مک امیدوار اولمی ز.
دیسورلرک دونک بر بیوک صنعتی واردی.
فقط بز ادعا ایدر زکله دونکی صنعت بون
بیوک کیکله باربر صرف بزم دکلدی. اونی
بنسمه بیله مزمه امکان بوددی. بلکه بوکونک
صنعتی چوق دها ضعیف وپسدر. فقط ایلک
دفه مدرک بزم اولان بر شیشه قارش قارشیه ز.
اولا بر شیشی تصاحب انجمنی اوکره نم.
صوکره اونی اوزمه نک دوزملئر، بیولتور
وسوله بیلیر ز.

دونکی مملکت و دونکی حیات کی دونکی
صنعت ده چوق ملزدی. بومانلرکک ایچنده کی